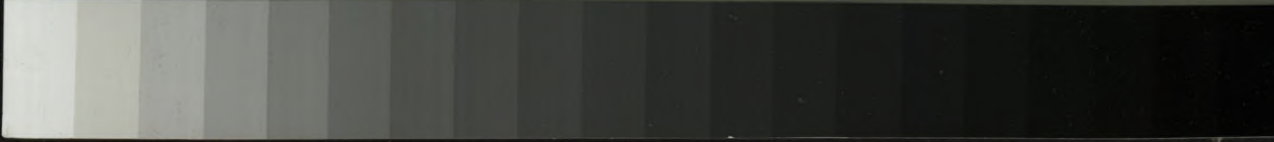

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

Egz. Nr 1

Płk dypl. Witold WÓJCIK
Płk dr Teofil WÓJCIK

NOWE TENDENCJE I ZMIANY W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

44 313

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1981

10

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

275

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA TAKTYKI OGÓLNEJ

JAWNE

Egz. Nr 1

Plk dypl. Witold WÓJCIK
Plk dr Teofil WÓJCIK

NOWE TENDENCJE I ZMIANY W DZIAŁANIACH BOJOWYCH

BIBLIOTEKA NAJWYŻSZA WP
Akademia Sztabu Generalnego WP
1981

44313

WARSZAWA

GRUDZIEŃ

1981

Spis treści

Wstęp

1. Ustalenia i zmiany w działaniach zaczepnych.
2. Główne problemy wszechstronnego zabezpieczenia wprowadzenia do walki drugich rzutów.
3. Ustalenia w zakresie tworzenia i działania OW.
4. Niektóre problemy natarcia w rejonach zurbanizowanych.
5. Główne problemy luzowania wojsk.
6. Węzłowe problemy współdziałania.
7. Niektóre problemy odporności wojsk.
8. Niektóre psychologiczne aspekty współczesnego pola walki.

Zakończenie.

Wykaz załączników /schematów/:

1. Kompleksowe porażenie ogniowe nieprzyjaciela.
2. Dotychczas stosowane sposoby pokonania zapór i ataku.
3. Stosowany sposób ataku w ćwiczeniu "Zachód-81".
4. Ugrupowanie i działanie OGM w sile DPanc.
5. Luzowanie wojsk poprzez zmianę struktury obrony.
6. Luzowanie wojsk poprzez natarcie.
7. Model współdziałania.
8. Główne elementy sytuacji bojowej.

Wstęp

Znajdujemy się w specyficznym okresie naszej działalności dydaktyczno-naukowej. Z jednej strony - znacznego zdezaktualizowania się regulaminu walki i braku nowego. Z drugiej zaś - dokonywania się dynamicznych zmian i rozwoju środków walki oraz zachodzących zmian w sposobach prowadzenia działań bojowych u naszych potencjalnych przeciwników. W wyposażeniu wojsk nieprzyjaciela nastąpiły zmiany w sferze ilościowej i jakościowej. Wprowadza się nowe generacje środków walki, m.in. rakiety Lanc-XX, czołgi M-1 i Leopard-2. W najbliższych latach planuje się wprowadzić system ppanc "Assualt breaker" przeznaczony do zwalczania wojsk pancernych na głębokość do 150 km od przedniego skrajku wojsk własnych. Jeden taki dywizjon w składzie 4-6 zestawów może obeszłać do sześciu dywizji. Stosownie do nowo wprowadzonych środków rażenia wypracowuje się w armiach NATO coraz to nowe sposoby działania wojsk na współczesnym polu walki. Wszystkie te przedsięwzięcia nieprzyjaciela obligują nas do prowadzenia badań i opracowania bardziej efektywniejszych sposobów prowadzenia działań bojowych.

Dlatego też nieprzypadkowo ukierunkowana w katedrze odpowiednia działalność dydaktyczno-naukowa, w tym też proces opracowywania rozpraw doktorskich, głównie dla potrzeb taktyki. Katedra nie stała w miejscu, w oczekiwaniu na nowy regulamin, na gotowe opracowania teoretyczne. Opracowaliśmy wspólnie z innymi katedrami projekt regulaminu walki, który jest aktualnie w toku redakcji na szczeblu centralnym w GZSZB oraz 2 podręczniki taktyczne i "Vademecum taktyczne". Te ostatnie wydawnictwa znacznie ujednolicają wiele kontrowersyjnych problemów.

Z okazji miesiąca "Wydziału Wojsk Lądowych" w wykładzie zostaną zaprezentowane niektóre problemy i wnioski wynikające z przeprowadzonych badań ćwiczeń zarówno z wojskami, jak i ćwiczeń prowadzonych w katedrze, a także niektóre ustalenia i problemy kontrowersyjne dotyczące działań zaczepnych, zwłaszcza te, które są mocne akcentowane w roz-

~~zbiór~~ kazie ministra ON do szkolenia sił zbrojnych w 1982 roku.

1. Ustalenia i zmiany w działaniach zaczepnych

W całokształcie problematyki natarcia największą uwagę poświęca się zagadnieniu przełamania obrony nieprzyjaciela. Wynika to z charakteru współczesnej obrony, jej ciągłego przeobrażenia się i doskonalenia umiejętności wykorzystania walorów terenu w ścisłym powiązaniu z zaporama i systemem ognia. Coraz większe nasycenie obrony nie tylko naziemnymi i powietrznymi środkami przeciwpancernymi nowej generacji, a także coraz doskonalszymi środkami raketowymi i ogniowego rażenia oraz radioelektronicznego i psychologicznego oddziaływania nadają obronie charakteru "ofensywnego i przeciwpancernego". Zmiany te wskazują na konieczność poszukiwania nowych rozwiązań, bardziej dynamicznego i skutecznego działania wojsk zwłaszcza w czasie przełamywania takiej właśnie obrony.

Problematyka przełamywania obrony znajduje się aktualnie w centrum uwagi, świadczy o tym ćwiczenie "Zachód-81", gdzie przełamanie traktowano jako jedno z najważniejszych zagadnień operacji zaczepnej frontu. Dla nadania wysokiego realizmu pola walki i sprawdzenia skutków ognia podczas przełamania rozbudowano w tym ćwiczeniu praktycznie pełną strukturę rejonu obrony brygady zmechanizowanej USA typu "80" wraz z inżynierską rozbudową. Wykorzystano do obrony sprzęt wycofany i praktycznie go rozmieszczono zgodnie z obowiązującymi zasadami wg poglądów nieprzyjaciela. Do kontrataku tej brygady użyto 80 czołgów zdalnie sterowanych. Dało to możliwość stwierdzić nacierającym wojskom, jak silnie przeciwpancerna i ofensywna jest współczesna obrona. Dlatego też niezmiernie ważnym staje się problem ogniowego porażenia nieprzyjaciela w takiej właśnie obronie.

W ramach kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela podczas przełamywania obrony zakłada się obecnie zadanie strat przeciwnikowi nie mniejszych niż 60% ogólnej ilości celów znajdujących się na odcinku przełamania. Założoną wielkość 60% zadania strat nieprzyjacielowi w czasie przełamania obrony przyjęto jako "średnią obliczeniową operacyjno-taktyczną jednostkę stopnia porażenia".

Zadanie strat w tych granicach ma zapewnić zgrupowaniom na odcinku przełamania uzyskanie wysokiego tempa natarcia do 4-6 km/godz., a w konsekwencji szybkie przełamanie obrony. Przypomnę, że w ćwiczeniu "Zachód-81" uzyskano bardzo wysokie tempo natarcia w granicach 8-9 km/godz.

Dla zapewnienia wysokiego stopnia porażenia nieprzyjaciela przyjęto następujące nowe normy określania potrzeb w artylerii i amunicji.

Wprowadza ono jednolity średni obliczeniowy środek ogniowy, tj. ekwiwalentne przeliczeniowe działo kalibru 152 mm. Oznacza to, że dotychczas przyjmowane normy operacyjno-taktyczne należy sprowadzać do działa kalibru 152 mm, stosując odpowiednie współczynniki przeliczeniowe sprzętu i amunicji. Na przykład dla działa kalibru 152 mm przyjmujemy współczynnik przeliczeniowy "1,0", a działa kalibru ¹²²155mm - "0,85".

Przyjęto również jednolity średni obliczeniowy pocisk tj. ekwiwalent przeliczeniowy pocisku dla kalibru 152 mm.

Wyjaśnian^{ie}, że w odniesieniu do wymaganej ilości środków ogniowych, wyrażoną w jednolitych średnich obliczeniowych środkach ogniowych /dla działa 152 mm/, przyjmuje się 180-200 środków na 1 km frontu odcinka przełamania/, z tego:

- 70% to środki artyleryjskie, co stanowi 1268140 dział kalibru 152mm;

- 30% to lotnictwo, gdzie np. wartość współczynników niektórych samolotów w porównaniu do działa kalibru 152mm wynoszą: samolot SU-20=2,5, a śmigłowca Mi-24D = 1,7.

W ćwiczeniu "Zachód-81" uzyskano 135 ekwiwalentnych przeliczeniowych dział kalibru 152mm na 1 km odcinka przełamania.

Na podstawie podanych norm operacyjno-taktycznych oblicza się każdorazowo potrzeby wg konkretnych warunków wynikających z siły określonego nieprzyjaciela /poszczególnych armii państw NATO/ i struktury obrony na odcinku przełamania oraz charakteru terenu i stopnia inżynierijnej rozbudowy obrony.

Z powyższych rozważań wynika, że normy operacyjno-taktyczne dotyczące gęstości obezwładnienia nieprzyjaciela na odcinku przełamania znacznie wzrosły. Dla przykładu w ćwiczeniu "Zachód-81" podczas przełamywania obrony stworzono pięciokrotną przewagę, w tym:

- w czołgach 5,3:1;
- w artylerii 4,6:1.

W ćwiczeniu tym podczas przełamywania obrony pierwszy rzut był bardzo silnie wsparty śmigłowcami bojowymi, raketowymi miotaczami ognia oraz samolotami szturmowymi SU-25, z których każdy wyposażony był w 160 rakiet niekierowanych. W ćwiczeniach dla słuchaczy będziemy w nowym roku uwzględniać te normy.

Nastąpiły również zmiany norm w zakresie potrzeb środków do ognia na wprost, wyrażonych też w jednolitych średnich obliczeniowych środkach ogniowych. Aktualnie przyjmuje się na 1 km frontu odcinka przełamania 20-25 środków do ognia na wprost kalibru 152 mm, z tego:

- 55-65% to środki artyleryjskie, co stanowi przeliczeniową równowartość 12-15 dział kalibru 152 mm;
- 25-30% to środki lotnicze, co stanowi przeliczeniową równowartość 6-8 dział kalibru 152 mm;
- ± 10% to pozostałe środki, co stanowi przeliczeniową równowartość około dwóch dział kalibru 152 mm.

Przedstawione na wstępie wykładu zmiany w strukturze obrony i w wyposażeniu wojsk nieprzyjaciela wpłynęły na opracowanie nowych rozwiązań i koncepcji w zakresie przełamywania obrony. Zmiany te dotyczą głównie 4 okresów kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela, dotychczas traktowanego jako ogniowe przygotowanie natarcia, a także niektórych zmian w pokonywaniu zapór minowych przed przednim skrajem obrony nieprzyjaciela.

W wyniku stale zwiększających się możliwości nieprzyjaciela w oddziaływaniu ogniowym coraz doskonalszymi środkami walki na coraz większe

odległości wyłonił się problem osłony podejścia wojsk już od rejonu wyjściowego do rubieży rozwinięcia w kolumny batalionowe a następnie na rubież ataku. Z tego więc względu działalność ogniowa wojsk raketowych i artylerii zmuszona została realizować jeszcze jedno zadanie /okres/, tj. ogniową osłonę podejścia zgrupowania uderzeniowego do rubieży rozwinięcia w kolumny batalionowe.

Aktualnie przyjmujemy oddalenie rejonu wyjściowego położonego w głębi od rubieży styczności wojsk 20-40 km, tj. poza zasięgiem skutecznego ognia zasadniczej masy artylerii nieprzyjaciela. W tej sytuacji pułk, dywizja przechodząc do natarcia z rejonu wyjściowego do rubieży rozwinięcia w kolumny batalionowe, odległej 8-12 km /wg norm radzieckich 12-15 km, a w ćwiczeniu "Zachód-81" przyjmowano 14 km/ muszą być osłaniane podczas przesunięcia na odcinku około 12-18 km, tj. w granicach 30-35 minut marszu. Ten pierwszy okres działalności ogniowej wojsk raketowych i artylerii, traktowany jest jako ogniowa osłona podejścia wojsk /schemat 1/.

Drugi okres kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela podczas przełamywania obrony obejmuje ogniowe przygotowanie ataku /OPA/, składające się z artyleryjskiego przygotowania ataku /OPA/ i lotniczego przygotowania ataku /LPA/. Problematyki tej nie rozszerzam, gdyż jest ona znana i nie występują w tym okresie większe zmiany. Warto przypomnieć tylko, że pułki pierwszego rzutu przesuwają się pod osłoną ogniowego przygotowania ataku /OPA/ od rubieży rozwinięcia w kolumny batalionowe do rubieży ataku.

Trzeci okres kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela obejmuje ogniowe wsparcie ataku /OWA/, na głębokość ugrupowania brygad pierwszego rzutu. W tym okresie niezbędna jest ścisła koordynacja ruchu pierwszorzutowych pododdziałów zmechanizowanych i czołgów z ogniem artylerii, śmigłowców i samolotów szturmowych dla zachowania pasa

bezpieczeństwa, wynoszącego 200m oraz dla zorganizowanego przekroczenia zapór minowych po określonych przejściach i dla zapewnienia ataku czołowych punktów oporu nieprzyjaciela. Artyleria w tym okresie wykonuje artyleryjskie wsparcie ataku metodą ruchowej strefy ognia na głębokość ugrupowania batalionów pierwszego rzutu nieprzyjaciela.

Czas trwania i układ kompleksowego porażenia ogniowego realizowanego w 4 okresach ustala się, biorąc pod uwagę głównie odległość rejonu wyjściowego, charakter obrony nieprzyjaciela, sposób jej obezwładnienia i przełamania, stan artylerii i innych środków rażenia, amunicji oraz zakres możliwości realizowania zadań przez śmigłowce szturmowe i lotnictwo.

W ćwiczeniu "Zachód-81" kompleksowe porażenie ogniowe obejmuje 4 okresy, gdzie czas poszczególnych okresów /etapów/ wynosił:

- ogniowa osłona podjęcia wojsk - 38 minut;
- ogniowe przygotowanie ataku - 52 minuty;
- ogniowe wsparcie ataku metodą ruchomej strefy ognia - 22 minuty;
- ogniowe wsparcie /towarzyszenie/ nacierających wojsk w głębi obrony nieprzyjaciela realizowane wg potrzeb.

Zmiany w układzie kompleksowego porażenia ogniowego nieprzyjaciela wpłyną niewątpliwie na zmiany w sposobach rozmieszczenia wojsk w rejonach wyjściowych i przyjęcia odpowiedniego ugrupowania dla zapewnienia szybkiego ich przesunięcia na rubież rozwinięcia w kolumny batalionowe, a następnie na rubież ataku. Istotny wpływ na przesunięcie, a zwłaszcza ugrupowanie bojowe wojsk podczas przesunięcia na rubież ataku wywiera też możliwość stosowania przez nieprzyjaciela zapór narzutowych z min kasetowych, a także określone zmiany w systemie zapór minowych na jego przednim skraju obrony.

W związku z tym należy poszukiwać nowych rozwiązań dotyczących przyjmowania odpowiedniego ugrupowania pułku i dywizji już w rejonie wyjściowym tak, aby można było w przyjętym ugrupowaniu bojowym szybko pokonać zapory minowe własne i nieprzyjaciela /wykonać w nich

przejścia/ i rozpocząć atak czołowych punktów oporu bez dokonywania zmian w ugrupowaniu bojowym wojsk.

Określone zmiany zaszyły także w pokonywaniu zapór minowych nieprzyjaciela. W wyniku zbliżenia przez nieprzyjaciela przedniego skraju obrony blisko tylnej granicy zapór minowych na odległość rzędu 50m nie może być stosowany dotychczas mechanizm rozwijania czołgów i BWP /po przekroczeniu zapór minowych/ z kolumn plutonowych w linię bojową przed jego czołowymi punktami oporu tak, aby atak odbywał się w linię bojową. Trudności przekroczenia pól minowych pogłębia fakt ciągłego wzrostu głębokości tych pól oraz duże możliwości nieprzyjaciela w minowaniu powierzchniowym za pomocą wyrzutni rakiet LARS i MARS. Oznacza to konieczność kolejnego odpalenia kilku /2-3/ ładunków wydłużonych dla wykonania jednego przejścia, co pogłębia jeszcze bardziej deficyt tych ładunków niezbędnych w natarciu. Jest to niezmiernie trudne i skomplikowane zadanie, szczególnie dla wojsk inżynierskich. Powyższe fakty eliminują możliwość spieszenia piechoty. Spieszenie może być dokonywane tylko w niektórych warunkach szczególnych, np. w rejonach zurbanizowanych, w terenie lesisto-jeziornym itp.

Trudności te zmuszają do poszukiwania innych, skuteczniejszych sposobów ataku, w tym też sposobów pokonywania zapór minowych /schemat 2/.

W ćwiczeniu "Zachód-81" zaprezentowano ciekawe rozwiązania w czasie przełamania obrony, głównie w czasie ataku czołowych punktów oporu nieprzyjaciela i pokonania zapór minowych. Atak pododdziałów pierwszego rzutu odbywał się w dwóch liniach:

- w pierwszej linii czołgi;
- w drugiej BWP.

Za pierwszorzutowymi pododdziałami czołgów i BWP w odległości 150m przesuwały się środki przeciwlotnicze ZSU, które osłaniały zarówno pierwszy jak i drugi rzut /schemat 3/.

Przejścia w zaporach minowych wykonywane za pomocą trałów.

Wszystkie czołgi i BWP pierwszej linii pierwszego rzutu były wyposażone w trały. W związku z tym nie wykonywano wcześniej przejść w zaporach minowych. Ładunki wydłużone przydzielano tylko dla pododdziałów drugorzutowych.

2. Główne problemy wszechstronnego zabezpieczenia wprowadzenia do walki drugich rzutów.

Należy się liczyć z tym, że już w niedalekiej przyszłości sposoby pokonywania zapór minowych nieprzyjaciela przed przednim skrajem jego obrony, które są obecnie realizowane i stosowane w ćwiczeniu z wojskami staną się niestety nieaktualne, nie zapewnią one uzyskania powodzenia w natarciu, zwłaszcza podczas przekamywania obrony.

Na podstawie wniosków z ćwiczenia "Zachód-81" i wstępnych już rozważań wynika, że poszczególne elementy ugrupowania bojowego pułku i dywizji muszą uzyskać dużą samodzielność w pokonywaniu nie tylko zapór minowych na przednim skraju obrony, ale również w ewentualnych zaporach narzutowych z min kasetowych nieprzyjaciela.

Z przedstawionych rozważań wynika, że przełamanie obrony nieprzyjaciela jest niezwykle skomplikowane i trudne. Wymaga ono realizacji wielu przedsięwzięć organizacyjno-przygotowawczych przez dowódców i sztaby oraz wysokich manewrowych i ogniowych umiejętności wojsk dla uzyskania zdecydowanej przewagi, a także ścisłego zespolenia możliwości bojowych czołgów, BWP, artylerii z walorami bojowymi śmigłowców /uzbrojonych/ i samolotów szturmowych.

W wykładzie podkreślono już walory i znaczenie współczesnej obrony nieprzyjaciela. Charakteryzuje się ona również dużą manewrowością i szybkim ześrodkowaniem wysiłków w decydującym miejscu i czasie. Wewnątrz bowiem ugrupowania bojowego wojsk w obronie przemieszczają się będą w ramach okresowej zmiany stanowisk ogniowych i rejonów obrony nie tylko poszczególne środki ogniowe /na zapasowe SO/, ale także plutony i kompanie

a niekiedy i całe bataliony /brygady/. Oznacza to, że walka w obronie będzie ciągle narastać w głębi w oparciu o dogodne rubieże terenowe.

Powstaje więc wątpliwość jak określać zasięg /głębokość/ przełamania, a wraz z tym kiedy nastąpi zakończenie przełamania obrony dla pułku i dywizji.

Z oceny systemu obrony nieprzyjaciela wynika, że punkty oporu czołowe i rozmieszczone w głębi, powiązane systemem ognia i zapór inżynieryjnych tworzą swoiste ciągłe pozycje, pierwsza na głębokość ugrupowania batalionów pierwszego rzutu; druga - na wysokości odwodów brygadowych. Jeśli pozycje te zostaną przełamane w czasie, w którym nieprzyjaciel nie zdoła wycofać się i przejść do obrony kolejnych lub odtworzyć poprzednich pozycji /rubieży/, wówczas ich głębokość /dwóch pozycji/ stanowi o głębokości przełamania. A zatem dla pułku i dywizji przełamanie powinno się zakończyć po przełamaniu obrony pierwszorzutowych brygad, jednak z zastrzeżeniem, że odwód dywizyjny przejdzie do kontrataku /a nie do obrony na rubieży odwodów dywizyjnych/ i zostanie rozbity na odcinku przełamania wspólnie z sąsiednią dywizją przełamującą obronę nieprzyjaciela.

W każdym innym wypadku - nawet po dokonaniu wyłomu w obronie na głębokość pierwszorzutowych brygad - jeśli w tym samym czasie uda się przeciwnikowi odtworzyć przed frontem nacierającego pułku, dywizji rubieże obrony w głębi, głębokość przełamania ulegnie niestety zwiększeniu.

W związku z tym w czasie przełamania obrony dla utrzymania /ciągłej/ przewagi nad nieprzyjacielem w wymaganym stopniu sił, przynajmniej trzykrotnym musi być wprowadzony wcześniej drugi rzut do walki zarówno pierwszorzutowych pułków jak i dywizji i to nie tylko dla zwiększenia lub utrzymania stosunku sił, ale przede wszystkim dla potęgowania uderzenia i szybkiego przełamania obrony. W świetle tego nie należy wykluczać możliwości wprowadzenia drugiego rzutu pułku wcześniej, niekiedy już dla dołamania rejonu obrony /pozycji/

pierwszorzutowych batalionów, a drugiego rzutu dywizji - dla dołamania rejonu obrony pierwszorzutowej brygady. W konsekwencji tego pułku i dywizja muszą być głęboko urzutowane, przynajmniej w dwa a być może w przyszłości i w trzy rzuty. Każdy z rzutów ugrupowania bojowego dywizji i pułku powinien być w stanie zrealizować określone cząstkowe zadanie składające się na całość przełamania.

Nie przypadkowo więc problematyka wprowadzenia do walki drugich rzutów i ich odpowiedniego zabezpieczenia znajduje się w sferze zainteresowania dowódców, sztabów i teoretyków wojskowych. Dlatego też do aktualnych i mocno eksponowanych problemów taktyczno-operacyjnych zalicza się obecnie wszechstronne zabezpieczenie wprowadzenia do walki drugich rzutów. Świadczy o tym fakt ponawiania w dwóch ostatnich rozkazach ministra Obrony Narodowej do szkolenia Sił Zbrojnych PRL tej właśnie problematyki.

Aktualne poglądy i ustalenia dotyczące treści i głębokości zadań realizowanych przez drugie rzuty a także zakresu potrzeb ich zabezpieczenia szczególnie podczas przełamania obrony nieprzyjaciela wymagają więc pewnej weryfikacji. Stąd też należałoby w najbliższym czasie dokonać analizy i przeprowadzić badania w celu opracowania odpowiedniego materiału teoretycznego, sprawdzonego w praktyce, dotyczącego problematyki wprowadzenia do walki drugich rzutów i ich wszechstronnego zabezpieczenia, zwłaszcza w sytuacji, gdy odwody brygadowe i dywizyjne nieprzyjaciela przejdą do obrony na pozycji /rubieży/ odwodów.

Z rozważań tych wynika, że również głębokość i treść zadań bojowych dla pierwszego rzutu pułku i dywizji będzie w niektórych przypadkach płytsza, zwłaszcza dla pułków działających na skrzydłach odcinka przełamania. Muszą one bowiem "związać obronę" nieprzyjaciela, poszerzać odcinek przełamania i wychodzić na tyły jego broniących się pododdziałów i oddziałów.

Ze wstępnych kalkulacji wynika, że na odcinku przełamania pułku na głębokość ugrupowania brygady /10-15 km/ może bronić się dwie i więcej kompanii zmechanizowanych z czołgami, a na odcinku przełamania dywizji na tej samej głębokości - do dwóch bcz i jeden /dwa/ bcz. Dla uzyskania przewagi w piechocie przynajmniej trzykrotnej, a w czołgach wyższej - pułk powinien mieć w pierwszym rzucie przynajmniej 6-8 kompanii piechoty i wszystkie czołgi /bcz/, zaś dywizja - 4-6 batalionów zmechanizowanych /dwa pułki/ i pułk czołgów. Dla uzyskania w praktyce takiej przewagi nad nieprzyjacielem /na głębokość ugrupowania brygad/ pułk zmuszony będzie wprowadzić już swój drugi rzut dla dołamania obrony batalionów pierwszego rzutu. Natomiast dywizja po przełamaniu pierwszej pozycji zmuszona będzie odpierać jednocześnie kontratak odwodów dywizyjnych nieprzyjaciela i wprowadzać do walki swój drugi rzut dla utrzymania przewagi, dołamania rubieży obrony odwodów brygadowych i rozwinięcia natarcia w głąb obrony przeciwnika.

Drugi problem dotyczy olbrzymich możliwości oddziaływania nie-2.1
przyjaciela różnymi środkami rażenia na drugie rzuty, poczynszy już od momentu ich tworzenia, rozmieszczenia w rejonach, przesunięcia i rozwinięcia na rubieży wejścia do walki. Wszelkie zabiegi nieprzyjaciela skierowane będą w pierwszej kolejności na izolację drugich rzutów zarówno tych bliższych, jak i rozmieszczonych w głębi, a następnie do ich obezwładnienia nim zdołają one wejść do walki.

Te przeciwdziałania nieprzyjaciela nie zawsze są dostrzegane przez ćwiczących i uwzględniane w przedsięwzięciach zabezpieczenia bojowego drugich rzutów poczynszy już od momentu ich tworzenia, rozmieszczania w rejonach, przesunięcia i rozwinięcia na rubieży wejścia do walki.

Użycie drugiego rzutu /odvodu/ powinno zawsze doprowadzić do uzyskania przewagi nad nieprzyjacielem na określonym kierunku i wybranym odcinku w odpowiednim czasie. Jeśli nastąpi to nieoczekiwanie dla przeciwnika uzyskuje się zaskoczenie, z którego wynika kolejna korzyść.

Stworzenie bowiem zdecydowanej przewagi w określonym miejscu i czasie zapewnia bicie kolejno silniejszego w całości, ale za to słabszego nieprzyjaciela w decydującym miejscu i czasie. Dlatego też wybór kierunku, rubieży, czasu i sposobu wprowadzenia do walki drugiego rzutu muszą być głęboko przeanalizowane i uzasadnione.

Sposoby wprowadzenia do walki drugiego rzutu wywierają znaczny wpływ na zakres przedsięwzięć zabezpieczenia bojowego. W zależności od rodzaju działań bojowych, warunków terenowych i rozwoju sytuacji taktyczno-operacyjnej drugi rzut może być wprowadzony do walki:

- przez przekroczenie walczących wojsk /na rubieży styczności z nieprzyjacielem;
- w lukę;
- z za skrzydła;
- sposobem kombinowanym, np. część drugiego rzutu przez przekroczenie walczących wojsk, a część z za skrzydła.

1 Wszechstronne zabezpieczenie wprowadzenia do walki drugich rzutów sprowadza się do:

2 - uzyskania niezbędnych informacji i danych o nieprzyjacielu oraz naturalnych warunkach wejścia do walki drugiego rzutu, a więc w szerokim pojęciu rozpoznania;

3 - zabezpieczenia ogniowego rozumianego jako kompleksowe porażenie ogniowe;

4 - zapewnienia swobody manewru, tj. podejścia, rozwinięcia i wejścia do walki drugiego rzutu poprzez realizację takich przedsięwzięć, jak: rozpoznanie, OPL, obrona przeciwsmigłowcowa, ubezpieczenie, zabezpieczenie inżynieryjne i chemiczne, maskowanie i obronę radioelektroniczną;

5 - zabezpieczenie materiałowo-techniczne;

6 - zachowanie zdolności bojowej wojsk wchodzących w skład drugiego rzutu, głównie poprzez oddziaływanie na stan moralno-polityczny, psychiczny i nastroje żołnierzy;

7 - zapewnienia szybkiej likwidacji skutków uderzeń jądrowych nieprzyjaciela.

3. Ustalenia w zakresie tworzenia i działania OW

W systemie obrony nieprzyjaciela coraz większą rolę spełniają odwody i środki rażenia rozmieszczone na rubieżach obronnych przygotowanych zawczasu i urzutowanych w głąb, powiązane systemem zapór minowych oraz różnorodne środki rażenia, zwłaszcza raketowo-jądrowe i obrony przeciwlotniczej oraz inne obiekty o znaczeniu operacyjno-taktycznym. W tej sytuacji wzrósł ciężar gatunkowy potrzeb równoczesnego zwalczania tych środków. Stąd też jednym z najważniejszych wymagań współczesnego pola walki jest jednoczesne oddziaływanie na całą głębokość ugrupowania nieprzyjaciela możliwie wszystkimi siłami i środkami rażenia. Od jego spełnienia zależy powodzenie w walce.

Zmiany te obligują nas do poszukiwania bardziej efektywnych sposobów prowadzenia działań w głębi obrony nieprzyjaciela. Najprostszym sposobem niszczenia obiektów w głębi jego obrony byłoby oddziaływanie ogniowe. Zwalczanie jednak obiektów małych i ruchliwych rozmieszczonych na większych głębokościach nie jest zawsze możliwe i wiąże się z zużyciem dużej ilości amunicji i zaangażowaniem znacznej części środków ogniowych i lotnictwa. Dlatego istotnym, a często nawet jedynym, efektywnym sposobem ich zwalczania będą obok taktycznych desantów powietrznych na szczeblu armii i frontu są OGM a na szczeblu pułku i dywizji - OW prowadzące działania rajdowe.

Działania OGM i OW na głębokich tyłach w ścisłym powiązaniu z uderzeniem od czoła sił głównych dywizji dezorganizują cały system obrony nieprzyjaciela, oddziałują też silnie na psychikę jego wojsk i stwarzają przesłanki dla przeprowadzenia głębokiej operacji o decydujących celach w krótkim czasie. Na przykład w ćwiczeniu "Zachód-81" OGM frontu w sile APanc działała na głębokości około 500 km od sił głównych frontu, a więc poza głębokością zadania bliższego frontu /schemat 4/.

Oddział wydzielony pułku i dywizji może być wysłany w różnej fazie prowadzenia natarcia, tj.: po przełamaniu obrony przynajmniej pierwszej pozycji, w pościgu, a także przed nawiązaniem boju spotkaniowego.

Oddział wydzielony spełni swoją rolę tylko wówczas, gdy jego skład organizacyjny i wyposażenie zapewnią mu szybkie działanie i dotarcie w krótkim czasie do obiektu działań oraz umożliwią prowadzenie samodzielnie walki przez określony czas. Z tego też względu skład OW będzie niewątpliwie różny. Pułk zmechanizowany w natarciu tworzy i wysyła w zasadzie jeden OW w sile wzmocnionego batalionu a dywizja - jeden - dwa OW w sile do wzmocnionego pułku.

W świetle wymagań współczesnego pola walki i warunków działania OW, zwiększyły się zarówno zakres, jak i treść zadań realizowanych przez te oddziały. Obok realizacji klasycznych zadań od OW wymaga się też umiejętności wykonywania określonych zadań podczas prowadzenia działań rajdowych w głębi obrony nieprzyjaciela. Wprowadzane aktualnie do wyposażenia wojsk nowe czołgi T-72, samobieżna artyleria, środki OPI i śmigłowce szturmowe o znacznie większej skuteczności ognia zapewniają tworzenie na szczęblu dywizji OW o składzie lądowo-powietrznym o dużych możliwościach ogniowych z przeznaczeniem do prowadzenia działań rajdowych na tyłach ugrupowania nieprzyjaciela na głębokości 80 i więcej km, tj. na głębokość zadania dnia dywizji i przynajmniej połowy głębokości zadania w dniu następnym, określanym dla dywizji jako kierunek dalszego natarcia.

Celowość prowadzenia działań rajdowych przez OW o składzie lądowo-powietrznym wynika przede wszystkim z konieczności zwalczania różnorodnych obiektów /celów/ oraz ważnych środków rakietowych i ogniowych w głębi ugrupowania nieprzyjaciela, których ciężar gatunkowy i ważność ciągle wzrasta. Stąd też działania rajdowe uzupełniają niejako własny system ognia głównie poprzez niszczenie ważnych środków rażenia nieprzyjaciela przyczyniają się tym samym do uzyskania przewagi ogniowej.

Dezorganizują też system dowodzenia i logistyczny nieprzyjaciela, a w konsekwencji ograniczają znacznie jego zdolność bojową.

W świetle przedstawionych wymagań oddział wydzielony o składzie lądowo-powietrznym^{x/} przeznaczony do prowadzenia działań rajdowych w warunkach izolacji i oderwania od sił głównych dywizji, powinien charakteryzować się dużą siłą ognia, ruchliwością i manewrowością. Stąd też w skład ~~OW~~ takiego OW włącza się najmniej eskadrę śmigłowców szturmowych z odpowiednim zabezpieczeniem inżynieryjno-technicznym i amunicją /jako rzut lądowy/ nie tylko dla potrzeb pododdziałów ogólnowojskowych i artylerii, ale przede wszystkim dla śmigłowców szturmowych, co oczywiście pozostaje w sprzeczności z wymogami zachowania krótkich kolumn OW i jego ruchliwości. Wobec tego muszą być zachowane rozsądne granice wzmocnienia i zabezpieczenia OW w środki materiałowe i amunicję.

Na marginesie warto przypomnieć, że aktualnie nie tworzy się lądowo-powietrznych zespołów uderzeniowych.

4. Niektóre problemy natarcia w rejonach zurbanizowanych

Określone zadania dla taktyki wynikają również z szybkiego postępu urbanizacji, zwłaszcza ZT DW, na którym występują liczne obszary, strefy i rejony zurbanizowane. W ich ramach znajduje się znaczna liczba miast tworzących aglomeracje miejskie, miejsko-przemysłowe i miejsko-portowe. Stąd też mówiąc o działaniach zaczepnych, o natarciu nie sposób jest nie uwzględniać tak ważnego czynnika, decydującego o jego powodzeniu, jakim jest teren. Musimy sobie zdawać sprawę, że ZT DW jest aktualnie pokryty niezliczoną ilością dużych i mniejszych miast, osiedli, ośrodków przemysłowych i portowych, a więc w dużym procencie rejonem zurbanizowanym.

^{x/} Dlatego też jednym z pilnych zadań KTO jest opracowanie materiałów teoretycznych, które określałyby jasno skład, zadania i sposoby działania.

Obszary i rejony zurbanizowane stanowią stałe, niejako kluczowe ogniwa w koncepcjach obronnych NATO. Są one bowiem włączane do systemu obrony w skali nie tylko taktyczno-operacyjnej, ale także operacyjno-strategicznej. W ramach tych rejonów rozbudowuje się zawczasu już w okresie pokoju węzły komór min jądrowych.

Różnorodny charakter zabudowy poszczególnych obszarów i rejonów zurbanizowanych oraz ich wykorzystanie w systemie obrony powoduje, że działania zaczepne w tych rejonach będą złożone i niezwykle skomplikowane. Poszczególne elementy i obiekty każdego rejonu zurbanizowanego i dużego miasta takie, jak: tunele, metra, kanały, porty, duże zakłady przemysłowe i ciągi bloków mieszkalnych, odpowiednio wykorzystane w obronie, stanowią poważne przeszkody dla nacierających wojsk, trudne do pokonania. Dotychczas wypracowane sposoby działania pułku i dywizji w rejonach zurbanizowanych należy więc zweryfikować i opracować nowe rozwiązania stosownie do zachodzących zmian i rozwoju urbanizacji.

Ze względu na warunki prowadzenia działań bojowych dzielimy rejony zurbanizowane na 4 typy:

- pierwszy - rejony zurbanizowane typu miejskiego, gdzie centrum tego rejonu stanowi zazwyczaj duże miasto;
- drugi - rejony zurbanizowane typu przemysłowego oparte o okręg lub ośrodek przemysłowy;
- trzeci - rejony zurbanizowane typu kopalniano-przemysłowego;
- czwarty - rejony zurbanizowane typu miejsko-portowego, gdzie centrum tego rejonu stanowi z reguły port wraz z dużym miastem.

Szybki postęp urbanizacji przyczynił się też do zdezaktualizowania niektórych definicji dotyczących rejonu zurbanizowanego oraz pojęć administracyjno-gospodarczych i wojskowych. Ze względu na ograniczone ramy mojej informacji pomnę treść tych definicji i pojęć. Zainteresowanych odsyłam do opracowanego skryptu w KTC.

Do pojęć administracyjno-gospodarczych zaliczamy między innymi: aglomeracja, konurbacja, miasto centralne, miasto satelitarne, dzielnica miasta, podmiejski okręg /ośrodek/ przemysłowy itp.

Pojęcia wojskowe aktualne to: blokada miasta, oskrzydlenie miasta jedno-dwustronne, szturm, oddziały i grupy szturmowe itp.

Wyjaśnienia wymaga tutaj problem tworzenia grup i oddziałów szturmowych. Jest to niezwykle kontrowersyjny problem, a zdania na ten temat są podzielone.

Istota oddziału /grupy/ szturmowego polega nie na specyficznym wzmocnieniu i wsparciu pododdziałów zmechanizowanych i czołgów, lecz na odmiennym sposobie ich działania - szturmie i zdobyciu obiektów lub zespołu obiektów w rejonie zurbanizowanym. Jeśli więc w pasie natarcia pułku, dywizji znajdują się obiekty wymagające "szturmu", wówczas niezbędne jest organizowanie doraźnie oddziałów i grup szturmowych. Grupy szturmowe mogą być elementami ugrupowania bojowego pododdziałów /batalionu/, a oddziały szturmowe - pułku. Stąd też na szczeblu dywizji oddziałów szturmowych z zasady nie organizuje się, co nie oznacza, że mogą być wyjątki.

W skali operacyjno-taktycznej mogą być stosowane dwa sposoby opanowywania /zdobywania/ rejonu zurbanizowanego:

1/ Wymuszenie na nieprzyjacielu opuszczenia rejonu zurbanizowanego /np. w czasie II wojny światowej Zagłębie Śląskie zostało opanowane w ten sposób/.

2/ Rozcięcie obszaru zurbanizowanego na części i bicie nieprzyjaciela częściami.

W związku z tym zadania dywizji mogą być następujące:

a/ Wykonanie manewru oskrzydającego i jednostronne blokowanie wspólnie z innymi dywizjami - rejonu zurbanizowanego;

b/ Natarcie rozcinające z jednoczesnym blokowaniem dużego miasta w obszarze rejonu zurbanizowanego;

c/ Natarcie rozcinające z opanowaniem dużego miasta.

Podczas realizacji tych zadań dywizja naciera w rejonie zurbanizowanym w pasie 4-6-8 km, rozbija siły nieprzyjaciela opanowując część rejonu zurbanizowanego lub miasto.

5. Główne problemy luzowania wojsk

Wśród problemów zasługujących na uwagę w teorii i praktyce taktyki znajduje się "luzowanie wojsk", jako czynność bojowa związana z zamianą wojsk w walce. Problematyka ta znajduje już szersze odzwierciedlenie w niektórych ćwiczeniach dowódczo-sztabowych dla słuchaczy.

W okresie powojennym dynamiczny rozwój środków walki /rażenia/ przesunął niejako problem na plan drugi. Jednak w ostatnich latach doświadczenia wojen lokalnych i prowadzone badania wykazały, że zmęczenie fizyczne i psychiczne wojsk, a także możliwości zadawania wojskom dużych strat w krótkim czasie złożą się na utratę przez całe oddziały i ZT zdolności bojowej. Zajdzie więc konieczność ich zamiany w toku walki poprzez luzowanie.

Z doświadczeń i przeprowadzonych badań wynika, że luzowanie może być realizowane następującymi sposobami:

- a/ tradycyjnie, podobnie jak w II wojnie światowej, a więc luzowanie pododdziałami głównie na pozycjach obrony;
- b/ luzowanie poprzez zmianę struktury obrony istniejącej. Polega ono na tym, że wojska luzujące zajmują pozycję obrony na rubieży odwodów i drugich rzutów, będących w obronie wojsk /pułku/ luzowanych, zmieniając np. drugą pozycję na pierwszą /schemat 5/;
- c/ luzowanie poprzez natarcie wojsk/pułku, dywizji/ luzujących w wyniku czego nacierający /luzujący/ pułk, dywizja przejmą zadania bojowe wojsk luzowanych i uwalniają je od bezpośredniej walki i styczności z nieprzyjacielem /schemat 6/;
- d/ Luzowanie załóg /załogowe/. Istota tego sposobu polega na tym, że wymienia się tylko stan osobowy załóg i obsług, a sprzęt pozostaje na SO. Ten sposób może mieć miejsce w warunkach np. stosowania broni neutronowej i innych.

6. Węzłowe problemy współdziałania

Dotychczas przedstawione problemy dają pewien obraz jak trudnym i skomplikowanym będzie przyszłe pole walki. Ile różnych przedsięwzięć, zamierzeń i czynności musi wykonać dowódca i sztab, aby zgrać wysiłki wszystkich sił i środków dla zrealizowania zadania bojowego, dla osiągnięcia ostatecznego celu. Jedną z takich czynności b.ważnej w pracy dowódcy i sztabu każdego szczebla, a pułku i dywizji w szczególności jest organizacja współdziałania. Problematyka ta jest jednym z mocno eksponowanych obszarów poszukiwań nowych rozwiązań, prowadzonych przez KTC. Jest to odpowiedź na ponawiany od trzech lat przez MON w rozkazach do szkolenia sił zbrojnych nakaz nadania współdziałaniu rangi odpowiadającej jego rzeczywistemu znaczeniu na polu walki.

Na podstawie badań ćwiczeń z wojskami i w akademii oraz na bazie obserwacji kierunków rozwoju współdziałania należałoby stosować unowocześniony model organizacji i realizacji współdziałania, który opiera się na następujących przesłankach /schemat 7/:

- organizacja współdziałania stanowi zespół przedsięwzięć trwających od chwili otrzymania zadania do czasu jego wykonania;

- organizatorem współdziałania jest dowódca i sztab;

- organizacja współdziałania ma charakter kompleksowy i musi się zająć z działaniami w tym kierunku: przełożonego, podwładnych i sąsiadów.

Taki model organizacji współdziałania składa się z trzech etapów:

1. Przedsięwzięcia przygotowawcze do organizacji współdziałania.

2. Ostateczne rozwiązanie problemów współdziałania.

3. Praca z podwładnymi w zakresie współdziałania.

Każdy z ww. etapów nakłada się na kolejne fragmenty pracy dowódcy i sztabu w ramach organizacji działań bojowych. I tak:

- etap I - trwa od czasu otrzymania zadania do podjęcia decyzji przez dowódcę;

- etap II - od ogłoszenia decyzji do czasu stawiania zadań podwładnym;

- etap III - to wytyczne do współdziałania oraz wszelkie zabiegi zmierzające do ich utrwalenia, kontroli zrozumienia oraz wprowadzenia w życie.

Powyższy model zawiera warianty rozwiązań uwzględniające zróżnicowane warunki organizacji działań bojowych, np.:

- możliwość i brak możliwości wyjazdu na **rekonesans**
- skrajnie ograniczony czas na przygotowanie do walki itp.

7. Główne problemy odporności wojsk

Do nowego, złożonego problemu zalicza się obecnie odporność wojsk, traktowana w sposób kompleksowy, aby minimalizować straty własne i zachować wysoką zdolność bojową pododdziałów, oddziałów i ZT.

Problem ten został podjęty w ćwiczeniu "Lato-78". W czasie omówienia tego ćwiczenia minister ON m.in. stwierdził: "Uzyskane doświadczenia wskazują, że odporność wojsk zapewnić może tylko zespolenie różnorodnych czynności - od najprostszej osłony do maskowania operacyjnego, od zwykłego samookopywania się do wyrafinowanej technologicznej radioelektroniki, od obrony przeciwpancernej, przeciwlotniczej, przeciwchemicznej i OPBMAR do pełnego wykorzystania możliwości manewrowych wojsk".

Zachowanie odporności wojsk nie może więc stanowić jednorazowego aktu w działaniach dowódców i oficerów sztabu oraz w przedsięwzięciach realizowanych przez wojska. Jest to proces ciągły polegający na systematycznym realizowaniu różnorodnych przedsięwzięć, które można i należy ujmować systemowo. Kształtowanie odporności wojsk rozpoczyna się od kształtowania odporności psychofizycznej żołnierzy w celu zmniejszenia ich wrażliwości i osłabienia reakcji na wszelkiego rodzaju bodźce zakłócające sprawne działanie na polu walki, aż do różnorodnych przedsięwzięć taktyczno-operacyjnych związanych m.in. ze zmniejszeniem wrażliwości sprzętu bojowego i uzbrojenia na oddziaływanie ogniowe nieprzyjaciela.

Do głównych przedsięwzięć taktycznych zapewniających odporność wojsk można zaliczyć:

- kompleksowe traktowanie bojowego zabezpieczenia działań bojowych wojsk;
- kształtowanie wysokiego stanu moralno-politycznego wojsk i odporności psychofizycznej żołnierzy;
- aktywne zwalczanie sił i środków rozpoznania nieprzyjaciela oraz jego środków napadu jądrowego;
- odpowiednie rozśrodkowanie sił i środków oraz elementów ugrupowania bojowego;
- inżynierską rozbudowę obrony, rejonów ześrodkowania itp.;
- maskowanie i pełne wykorzystanie właściwości obronnych terenu;
- manewr sił i środków na zagrożenie kierunku i dla zamknięcia wyłomu w obronie;
- zapewnienie skutecznej osłony radioelektronicznej;
- sprawne odtwarzanie zdolności bojowej wojsk.

Dlatego też wszystkie przedsięwzięcia zapewniające zachowanie odporności wojsk muszą być uwzględniane w procesie wypracowywania decyzji i wyrażane w różnej formie w dokumentach bojowych oraz ściśle realizowane w toku walki /działań bojowych/.

8. Niektóre psychologiczne aspekty współczesnego pola walki

Problemy, które nie zawsze są dostrzegane w działalności dydaktyczno-naukowej i praktyce szkolenia wojsk dotyczą psychologicznych aspektów przyszłego pola walki.

Rozpatrywanie tych problemów jest niewątpliwie niezbędne i konieczne, gdyż na polu walki najbardziej narażony na działanie czynników destrukcyjnych jest człowiek. Psychika i organizm człowieka nie są wolne od różnorodnych "słabości", które czynią go podatnym na negatywne oddziaływanie poszczególnych czynników i zjawisk walki, powodujących zmniejszenie jego zdolności bojowej.

Problemy te powinny być mocno eksponowane w ćwiczeniach poprzez stwarzanie bardziej realistycznych i niezwykle trudnych sytuacji o dużym obciążeniu fizycznym i psychicznym, które destrukcyjnie wpłynąć będą na działania bojowe wojsk, a tym samym na wyniki walki. Należy zatem stwarzać sytuacje skomplikowane o dużym zagrożeniu i silnym oddziaływaniu bodźców pola walki, wpływających negatywnie na stan moralno-polityczny wojsk.

Czynnik psychologiczny odgrywa coraz ważniejszą rolę zarówno w taktyce, jak i sztuce operacyjnej. Stąd też problem tego nie można zawężać i sprowadzać wyłącznie tylko do przygotowania żołnierzy, wojsk pod względem psychicznym. Powinien obejmować także przygotowanie dowództw i sztabów. Powinien być zatem rozpatrywany w procesie decyzyjnym przez dowódcę i sztab pułku i dywizji.

W całokształcie spraw związanych z przygotowaniem żołnierzy, wojsk do realizacji zadań bojowych na współczesnym polu walki najwięcej kontrowersji budzi określenie pojęcia trudnych sytuacji, wymagających szczególnego przygotowania żołnierzy pod względem psychicznym.

Charakterystycznym elementem każdej sytuacji taktyczno-operacyjnej jest towarzyszące jej zawsze bezpośrednio /realne/ niebezpieczeństwo, skojarzenie krótkotrwałego i przewlekłego oddziaływania czynników niesprzyjających spowodowanych głównie środkami rażenia, strefami zniszczeń, pożarami itp. Czas oddziaływania tych czynników może być różny i z reguły trwa dopóty, dopuki nie zmieni się dana sytuacja bojowa, nie nastąpi przejście do nowych działań. Stąd też mówimy, że niektóre sytuacje są niezwykle trudne /schemat 8/.

Wstępnie można już zdefiniować definicję sytuacji trudnych wymagających szczególnego przygotowania wojsk pod względem moralno-psychologicznym. Są to takie sytuacje, które destrukcyjnie wpływają na działania bojowe wojsk, a tym samym na wynik walki i zdecydowanie obniża efektywność działań sztabów i wojsk.

Uważa się, że najtrudniejsze sytuacje w natarciu powstaną podczas:

- przełamywania silnej obrony nieprzyjaciela;
- natarcia w nocy;
- forsowania szerokich przeszkód wodnych z obudowanymi brzegami;
- natarcia w rejonach zurbanizowanych;
- w boju spotkaniowym;
- natarcia w warunkach szczególnych.

Na schemacie przedstawiono ocenę sytuacji pod względem psychicznym w czasie przełamywania obrony nieprzyjaciela.

Zakończenie

Na zakończenie warto przynajmniej zasygnalizować niektóre kierunki rozwoju taktyki i techniki bojowej w perspektywie najbliższych kilku lat:

1. Zmiany jakie mogą nastąpić w sposobach prowadzenia działań bojowych w najbliższych latach spowodowane zostaną przede wszystkim wprowadzeniem do wyposażenia wojsk "supertechniki" o pełnej automatyzacji procesów kierowania ogniem. Są to: czołgi T-72; BWP; przeciwlotnicze zestawy raketowe np. OSA i Strzała-10 SW; ppanc; zestawy raketowe FAGOT i METYS; śmigłowce Mi-14 i Mi-8; wieloczynnościowy czołg saperki LCN i inne środki.

W ćwiczeniu "Zachód-81" był używany również taki nowoczesny sprzęt i uzbrojenie, jak:

- rakiety strategiczne średniego zasięgu;
- czołgi T-72 i BWP drugiej generacji oraz UAZ-477 uzbrojony;
- artyleria "PIWONIA" 203mm armata o zasięgu 40km;
- 16 lufowa wyrzutnia "HURAGAN" do ognia powierzchniowego;
- zestaw artyleryjski "NCNA" w DPD;
- środki OPL: OSA-AK, Strzała-10SW;
- samoloty Mig-27, SU-25;

- samoloty transportowe IŁ-76 o zwiększonych możliwościach załadowniczych;
- park pontonowy SPP-4 o możliwości budowy mostu o długości 260m i obciążeniu 50t, czas budowy - 20 minut;
- okręty desantowe na poduszce powietrznej;
- bezpilotowe środki rozpoznania;
- śmigłowce i wiele nowoczesnych środków walki.

W sumie około 80% uzbrojenia i sprzętu to technika nowa.

Ocenia się, że "supertechnika" może w najbliższym czasie przyczynić się do wielu zmian:

- zwiększeniu ulegać będzie odległość rubieży styczności wojsk własnych z nieprzyjacielem. Odległość tę wyznaczać będzie m.in. zasięg strzału bezwzględny np. czołgów T-72 i Leopard-2 /około 2-2,5 km/;

- zwiększy się zasięg osłony przeciwlotniczej, obejmując całość ugrupowania dywizji;

- nastąpią określone zmiany w ugrupowaniu bojowym, głównie w rozmieszczeniu środków walki w tym ugrupowaniu w celu zapewnienia szybkiego manewru i uzupełnienia /zastąpienia/ zniszczonych środków ogniowych;

- olbrzymie możliwości zabezpieczenia pododdziałów piechoty i czołgów przez inne rodzaje wojsk zapewnią atak bez potrzeby spieszenia piechoty. W ćwiczeniu "Zachód-81" już nie spieszano piechoty;

- zwiększy się rola i znaczenie współdziałania.

2. Zastosowanie nowych odmian broni jądrowej, w tym głównie broni neutronowej oraz innej broni masowego rażenia wpłynie na zmiany m.in. w ugrupowaniu bojowym wojsk. W konsekwencji tego muszą być opracowane zasady nie tylko wykorzystania broni neutronowej, ale także zasady obrony przed tą bronią.

3. Wprowadzany w najbliższych latach w NATO system przeciwpancerny "Assault breaker" przeznaczony do zwalczania wojsk pancernych wpłynie również na zmiany w tworzeniu ugrupowania bojowego głównie dywizji pancernej i pułku czołgów.

W świetle powyższych wymagań przed Katedrą Taktyki Ogólnej stoją poważne i trudne do zrealizowania zadania ciągłego śledzenia rozwoju środków walki i zachodzących zmian w sposobach prowadzenia działań bojowych u naszych potencjalnych przeciwników.

Stąd też do głównych problemów wymagających rozwiązania należąby zaliczyć:

- opracowanie efektywnych sposobów wykorzystania "supertechniki" w działaniach bojowych;
- badanie i poszukiwanie skutecznych sposobów przełamywania obrony, której kośćcem będzie obrona przeciwpancerna i system przeciwlotniczy;
- poszukiwanie nowych i skuteczniejszych technik pokonywania zapór minowych, w tym również zapór narzutowych /powierzchniowych/ z min kasetowych i innych;
- poszukiwanie skuteczniejszych sposobów wszechstronnego zabezpieczenia wprowadzenia do walki drugich rzutów;
- poszukiwanie nowych rozwiązań w organizacji współdziałania.

x

x

x

W wykładzie przedstawiono tylko najważniejsze problemy, które w niedalekiej przyszłości w sposób zasadniczy wpłyną na metody prowadzenia działań bojowych, głównie na natarcie pułku i dywizji. Niektóre z zaprezentowanych problemów wymagają jeszcze wielu badań i opracowań teoretycznych.

Obowiązuje nas nadal regulamin walki do czasu ukazania się nowego. Zmiany i wykładnię niektórych paragrafów regulaminu i właściwą interpretację kontrowersyjnych problemów zawierają dwa podręczniki taktyczne, a obowiązujące normy taktyczno-techniczne podaje opracowane "Vademecum taktyczne".

Wyk. w 4 egz.

Egz. nr 1-4 Bibl.Szkol.

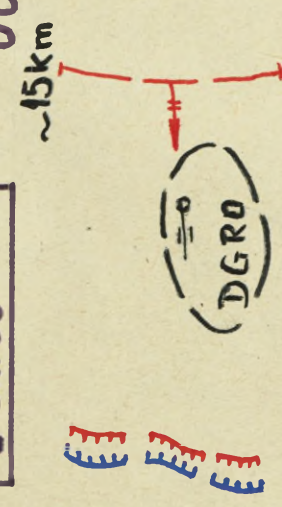
Wyk.płk W.Wójcik, płk T.Wójcik

Druk.E.K. dnia 27.11.81r.

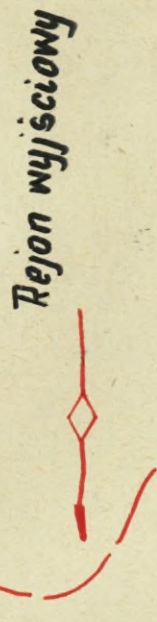
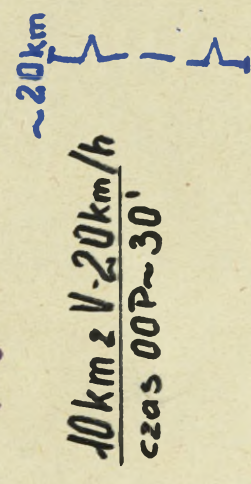
Nr ks.masz.072/KTO

Schemat 1. KOMPLEKSOWE OGNIOWE PORAZENIE NPLA W NATARCIU

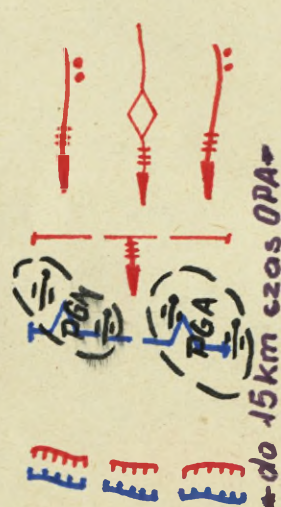
1 Okres

OOD (ogniowa ostona padejsia) GRO (gr. rozp. ogn.)

2 Okres

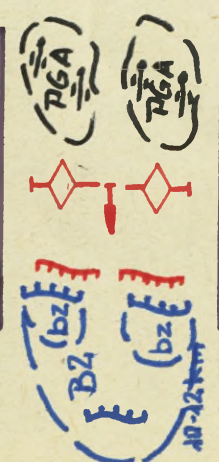
OPA = APA + LPA

① działa 180-200 : 70% art
30% lotn.

- a) Jednolity śr. obliczeniowy śr. ogniowy - działa 152mm - K=1,0
- b) Jednolity śr. obliczeniowy poc. kalibru 152mm z zap. uderz.
- c) Jednolity śr. oblicz. śr. oblicz. śr. oblicz. ppanc.

- ② śr. ppanc 20-25/km
- 55-60% śr. art. 12-15 dział kalibru 152mm
- 25-30% śr. lotn. 6-8 dział kalibru 152mm
- 10% inne przelicz 2 działa kalibru 152mm

3 Okres

OWA

AWA i LWA - metodą RSO (ruchomej strefy ognia)

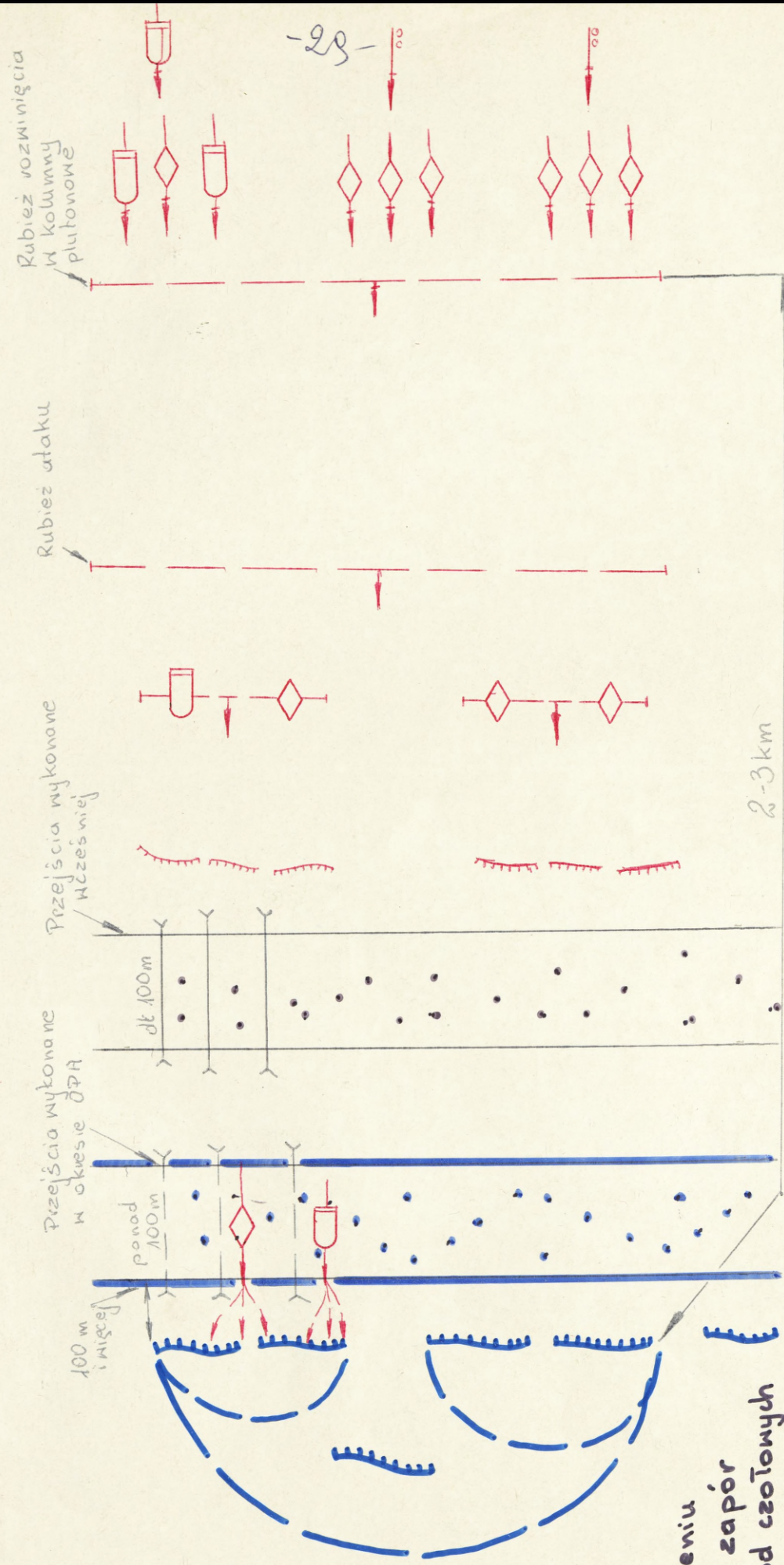
- dział 90 (ok) km frontu - 0,8 jo 15 da)
- RSO - na głębokość bz I rzutu

4 Okres

DWNW WGON (ogniowe wsparcie natarcia wojsk w głębi obrony npla)

Schemat 2.

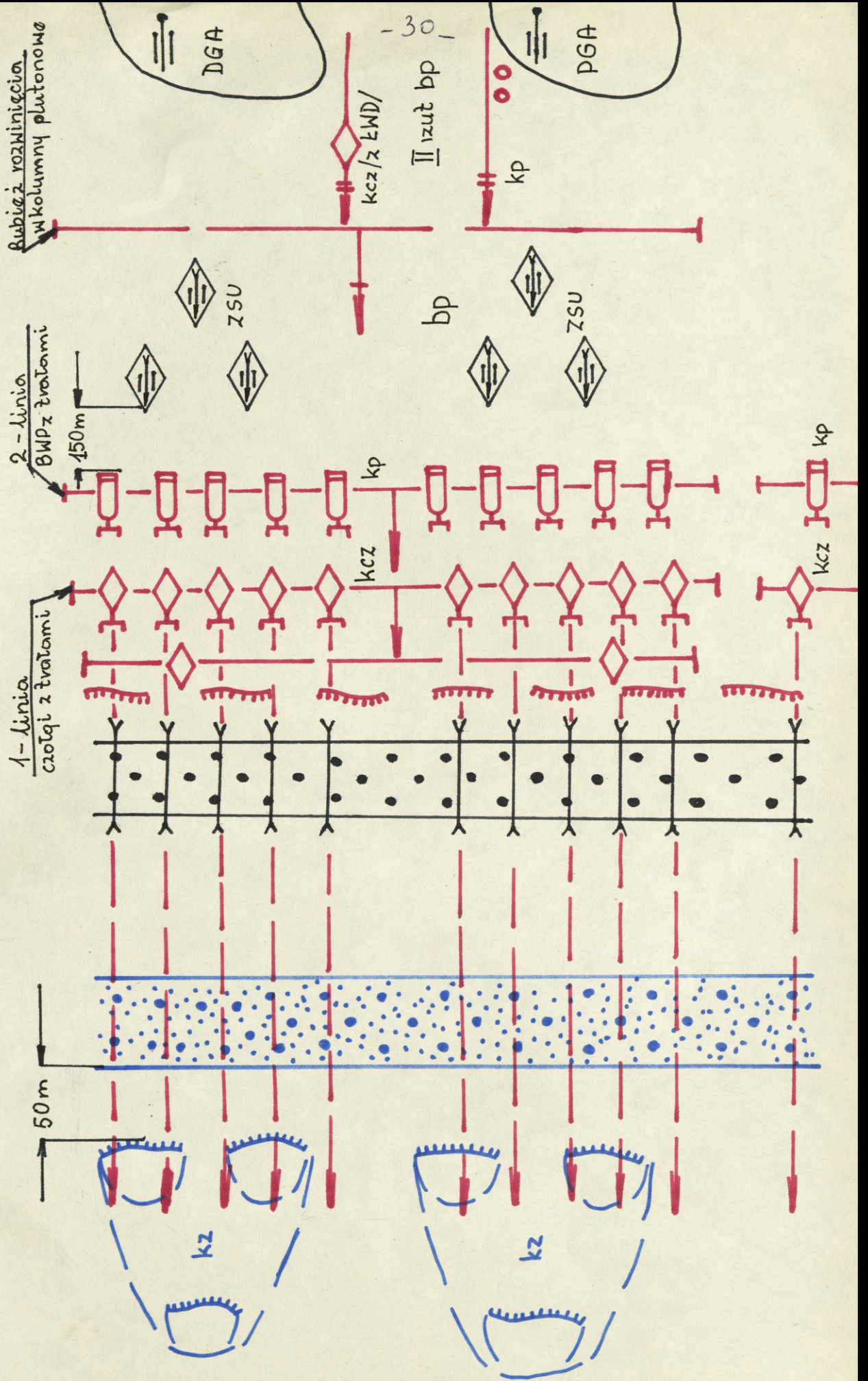
DOTYCHCZAS STOSOWANE SPOSOBY DOKONYWANIA ZAPÓR MINOWYCH W ATAKU CZŁONKOWYCH DUNKTÓW OPORU NIEPRZYJACIELA

UWAGA

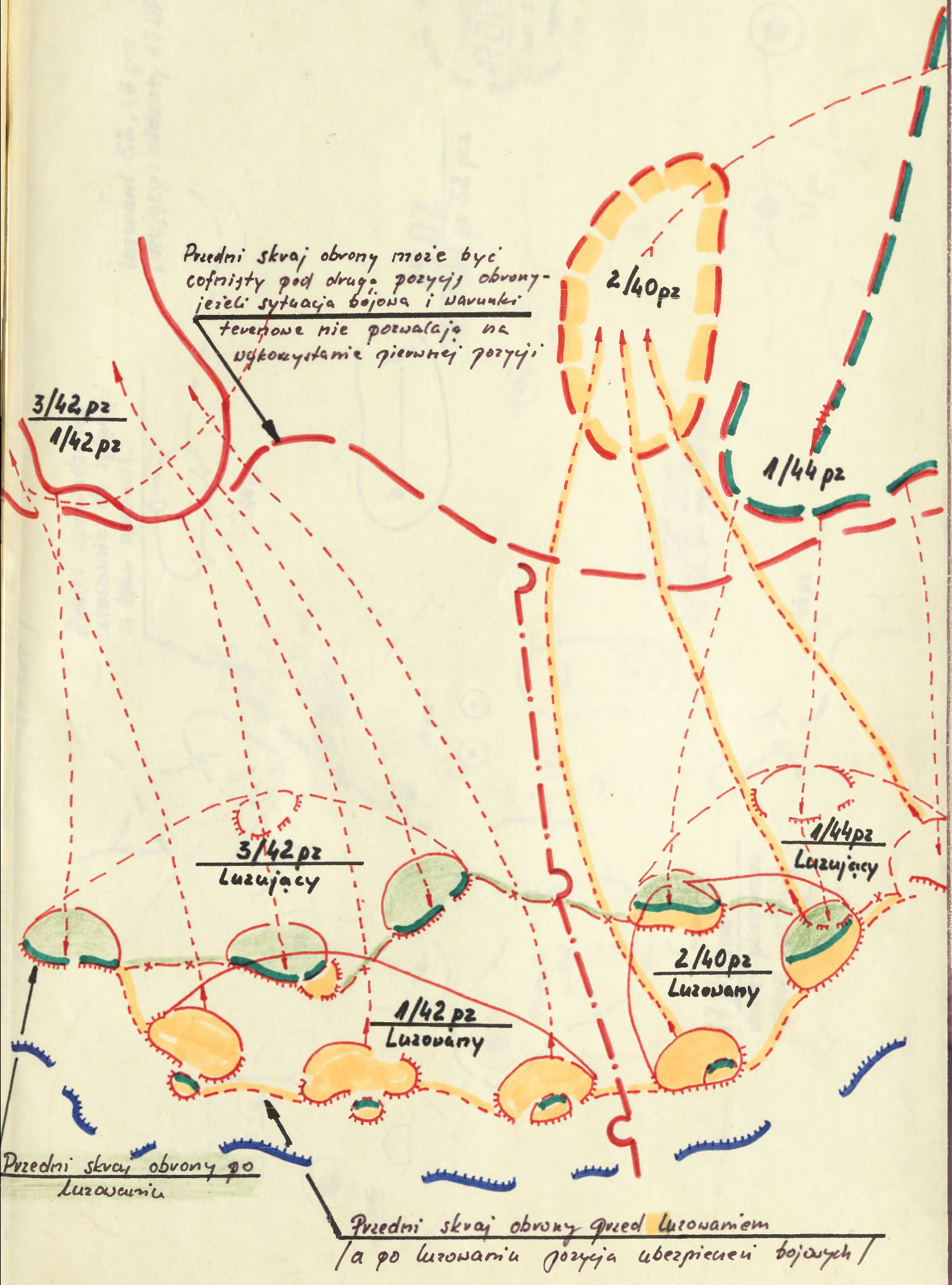
Przy zbliżeniu do 50m od czotowych punktów oporu nieprzyjaciela ten sposób ataku jest niemożliwy

"ZACHÓD-81"

Schemat 5 LUZOWANIE WOJSK POPRZEZ "ZMIANĘ STRUKTURY OBRONY"

Przedni skraj obrony może być cofnięty pod drugą pozycję obrony - jeżeli sytuacja bojowa i warunki terenowe nie pozwalają na wykorzystanie pierwszej pozycji

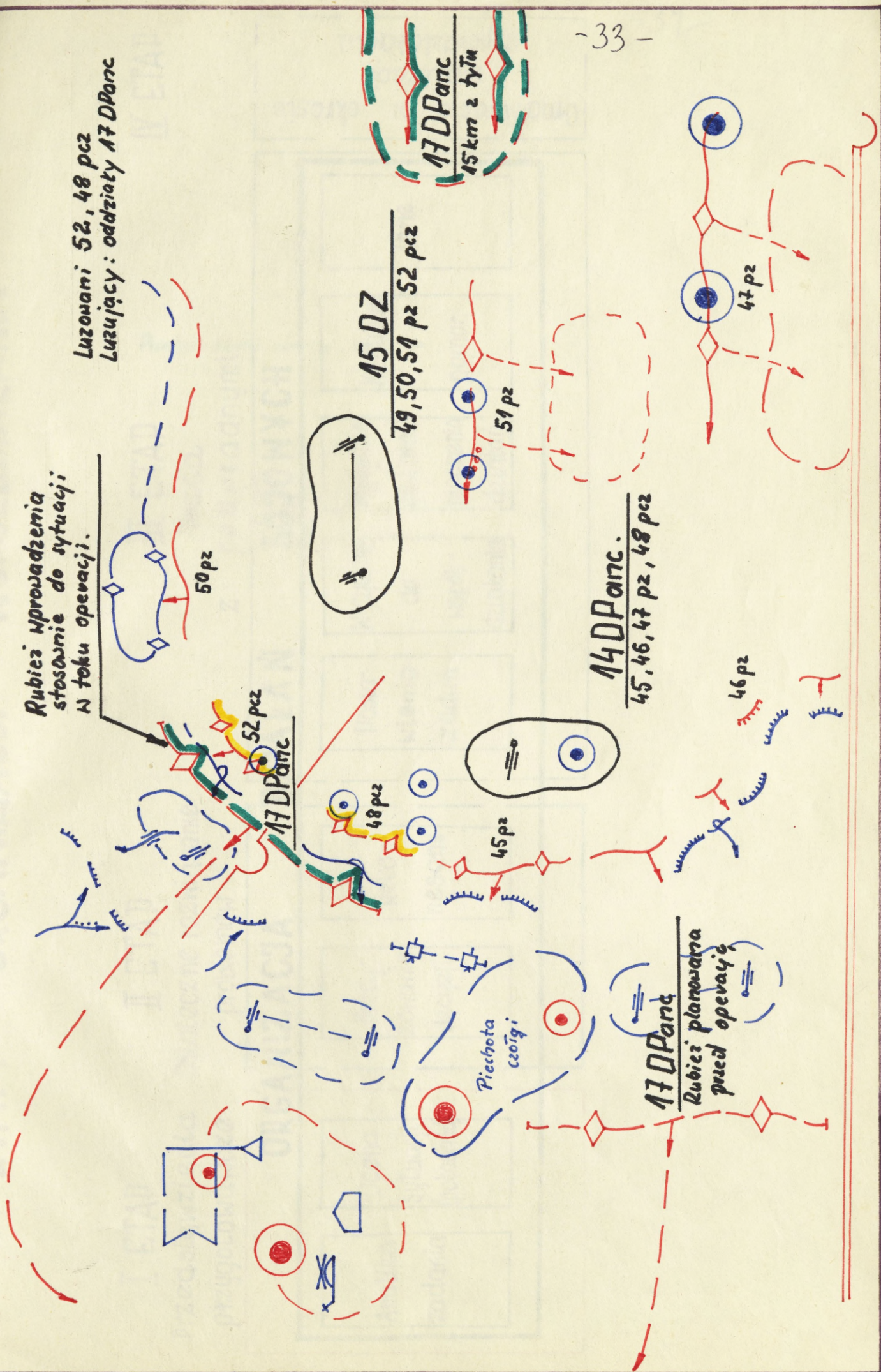

Przedni skraj obrony po lużowaniu

Przedni skraj obrony przed lużowaniem / a po lużowaniu pozycja ubezpieczeni bojowych /

Luzowani 52, 48 pcz
Luzujący: oddziały 17 DPanc

Rubież wprowadzenia
stosownie do sytuacji
w toku operacji.

Schemat 7. ETAPY ORGANIZACJI WSPÓLDZIAŁANIA

I ETAP

Przedsięwzięcia przygotowawcze

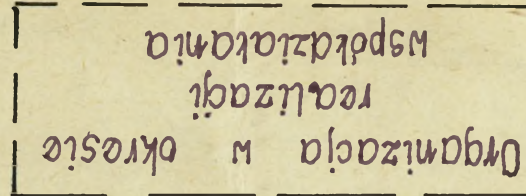
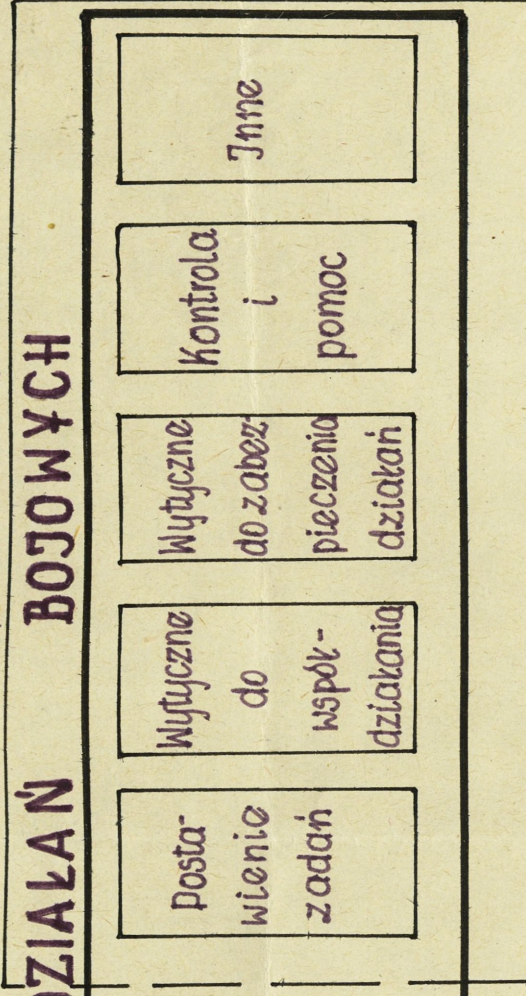
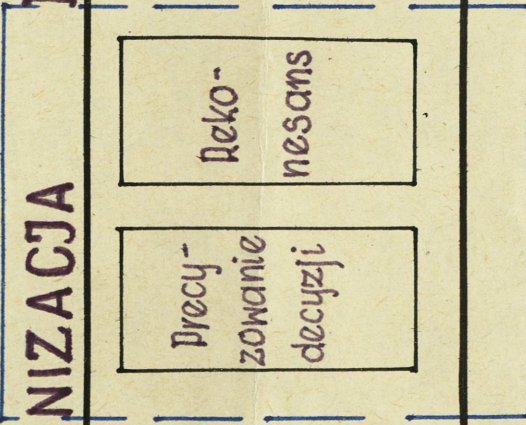
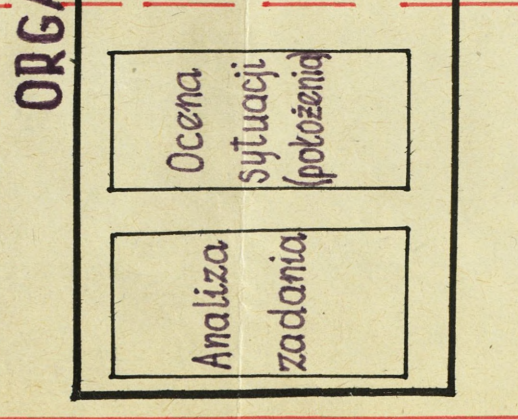
II ETAP

Ostateczne rozwiązanie problemów

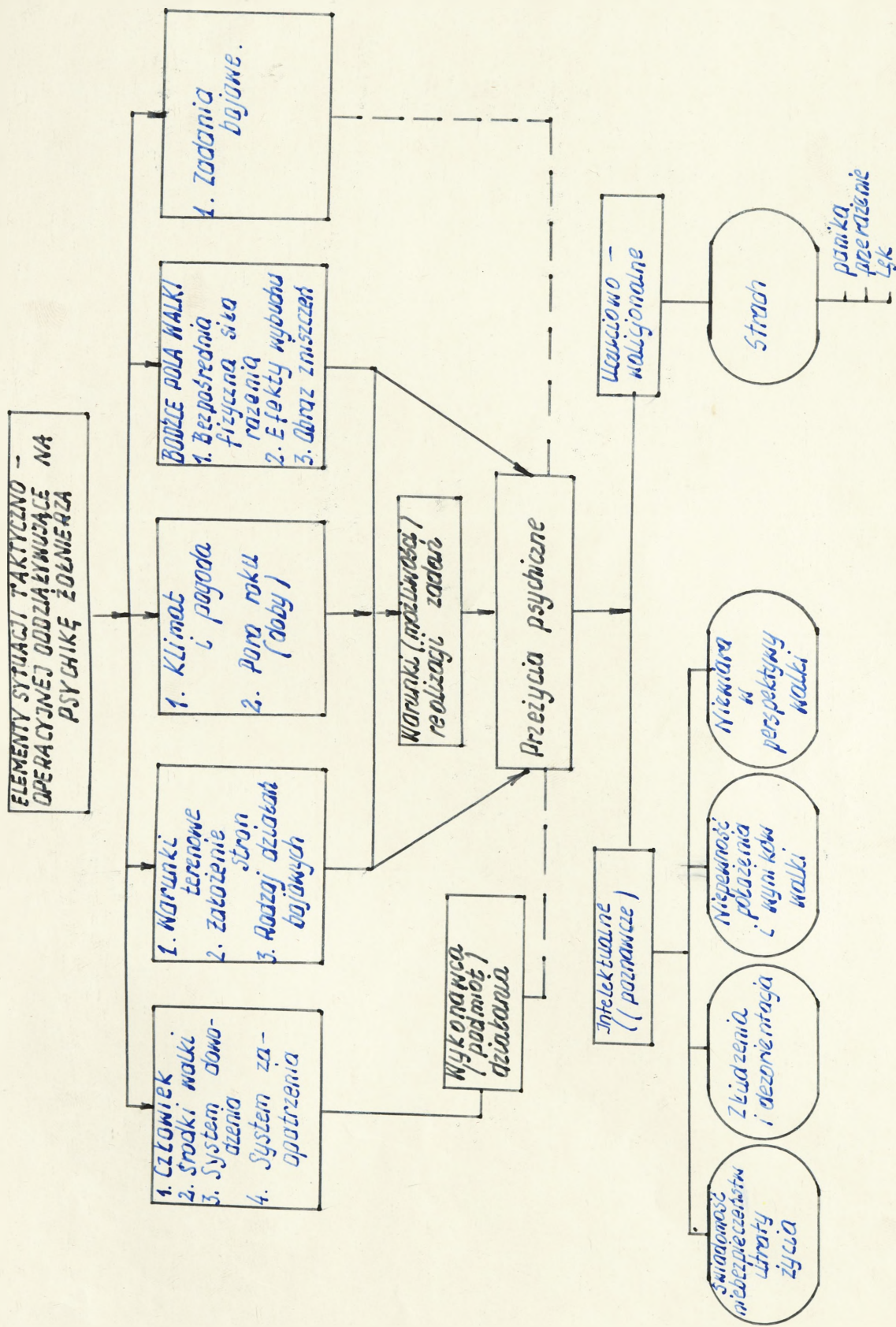
III ETAP

Praca z podwładnymi

IV ETAP

GLÓWNE ELEMENTY SYTUACJI BOJOWEJ ODDZIAŁYWUJĄCE NA PSYCHIKĘ ŻOŁNIERZA (schemat 8)

BIBLIOTEKA NAUKOWA ASG WP
Archiwum Biuletynu Zbiorów Specjalnych

Nr ewid. 44313

